

УДК 378 : [615.8:613:796]

Олег БАЗИЛЬЧУК,*кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент,
Хмельницький національний університет, м. Хмельницький***КРИТЕРІЇ, ПОКАЗНИКИ ТА РІВНІ СФОРМОВАНОСТІ
ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ
З ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ, ЕРГОТЕРАПІЇ ДО РОБОТИ
З ВІДНОВЛЕННЯ ЗДОРОВ'Я СПОРТСМЕНІВ**

Стаття присвячена проблемі професійної готовності майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії до роботи з відновлення здоров'я спортсменів. Проаналізовано наукові праці з даної проблематики. Проведено опитування студентів ВНЗ з метою виявлення стану готовності майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до роботи з відновлення здоров'я спортсменів. Визначено критерії та показники сформованості готовності майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії до роботи з відновлення здоров'я спортсменів, виявлено їх рівень оцінювання.

Ключові слова: *критерії сформованої готовності, показники, рівні готовності, майбутні фахівці з фізичної терапії, ерготерапії.*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Науковці М. Я. Романишин [7], О. В. Погонцева [6], Л. В. Козак [3] у своїх наукових працях наголошують на тому, що правильний вибір критеріїв є однією з найважливіших вимог до педагогічного експерименту, тому що критерії допомагають визначити розвиненість тієї властивості, на вивчення якої спрямоване дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано вирішення даної проблеми та на які опирається автор. Окремі питання, пов'язані з характеристикою критеріїв сформованості готовності майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до різних видів професійної діяльності, розкривали Н. О. Белікова [1], О. Ю. Лянной [5], М. Я. Романишин [7], О. В. Погонцева [6] та інші. Однак на сьогодні відсутні роботи, присвячені проблемі розробки критеріїв сформованості готовності майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії до роботи з відновлення здоров'я спортсменів.

Перш ніж визначити критерії, показники та рівні сформованої готовності майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії до роботи з відновлення здоров'я спортсменів необхідно уточнити їх сутність у нашому дослідженні.

У сучасному тлумачному словнику, за редакцією Н. Д. Кусайкіна та Ю. С. Цибульник, зазначено таке визначення поняття “критерій”: це “одна з основних ознак, мірило для визначення, оцінки та класифікації будь-чого [4]. Критерій можна трактувати і як мірило оцінки при характеристиці сутності того чи іншого психологічного явища, процесу або поняття. Це так званий ідеальний зразок, еталон, що задає вищий, більш досконалий рівень необхідного явища чи процесу. Критерії здебільшого виражаються через показники, які спостерігаються та піддаються фіксації результатів. Показник – це свідчення, доказ, ознака будь-чого; наочні дані про результати будь-якої роботи або процесу; дані про досягнення в будь-чому; дані, які свідчать про кількість будь-чого” [4].

В “Енциклопедії освіти”, зазначається, що “критерії і показники якості навчальної діяльності – сукупність ознак, на основі яких здійснюється оцінювання умов, процесу і результату навчальної діяльності, що відповідають поставленим цілям” [2].

Мета статті – визначити критерії, показники та рівні оцінювання сформованості готовності майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії до роботи з відновлення здоров'я спортсменів.

Виклад основного матеріалу дослідження. У процесі дослідження нами визначено чотири критерії сформованості готовності майбутніх

фахівців з фізичної терапії, ерготерапії до роботи з відновлення здоров'я спортсменів: мотиваційний, інформаційно-когнітивний, креативно-діяльнісний, особистісний (див. таблицю). Мотиваційно-ціннісний критерій характеризує рівень сформованості мотивації у майбутніх фахівців до роботи з відновлення здоров'я спортсменів, рівень відповідальності, потребу у наданні допомоги травмованому спортсменові і пошуку шляхів для їх запобігання та усунення; прагнення до самовдосконалення, саморозвитку та самореалізації у професійній діяльності.

Таблиця

Критерії та показники сформованості готовності майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії до роботи з відновлення здоров'я спортсменів

Критерії	Показники
1	2
Мотиваційний	Позитивне ставлення до реабілітаційної роботи з відновлення здоров'я спортсменів та професійної діяльності фізичного терапевта, ерготерапевта; пізнавальна зацікавленість до досягнень у реабілітації в спорті та результату усвідомленого вибору майбутньої професійної діяльності; бажання і потреба у розробці та ефективному застосуванні відновлювальних заходів, терапевтичних програм у своїй професійній діяльності; сформована потреба у постійному саморозвитку та самовдосконаленні у реабілітації в спорті; прагнення до відновлення здоров'я спортсменів у професійній діяльності
Інформаційно-когнітивний	Знання основних понять та арсеналу засобів фізичної терапії до роботи з відновлення здоров'я спортсменів; інноваційних технологій відновлення здоров'я спортсменів; технічних засобів реабілітації; основ фізичної реабілітації в спорті; цінностей та пріоритетів розвитку фізичної терапії до роботи з відновлення здоров'я спортсменів; основ психологічного відновлення особистості, після отриманих травм; механізмів запобігання травматизму в спорті; нормативних документів, що регулюють інноваційну діяльність у фізичній терапії, ерготерапії

1	2
Креативно-діяль- нісний	Сформованість професійних умінь і навичок у сфері фізичної терапії, ерготерапії та здатності до роботи з відновлення здоров'я спортсменів; уміння та навички оволодіти технічними засобами реабілітації, самостійність у використанні технічних пристроїв; уміння та навички складати індивідуальні програми із відновлення здоров'я спортсменів; уміння та навички виділяти і формулювати нові шляхи вирішення проблем в підборі ефективних технічних засобів реабілітації в спортивній діяльності; уміння та навички використовувати креативне мислення щодо застосування засобів в реабілітаційній діяльності; уміння та навички позитивно сприймати нововведення і зміни в реабілітаційній діяльності; уміння і навички виконувати обов'язки фізичного терапевта, ерготерапевта
Особистісний	Усвідомлення майбутніми фахівцями власної ролі у процесі реабілітації в спорті, що зумовлено принциповою значущістю позиції самого фізичного терапевта, ерготерапевта у процесі фахової діяльності; усвідомлення ролі емпатії, принциповості, етичності, у діяльності фізичного терапевта, ерготерапевта; розвиток особистісних і професійно-значущих якостей; прагнення до самовдосконалення; підвищення рівня комунікативних орієнтацій та їх гармонійності в процесі спілкування, у тому числі, з питань відновлення здоров'я спортсменів

Показники мотиваційного критерію ми їх визначали за допомогою “Тесту-опитувальника щодо визначення мотивації досягнень за методикою Ю. Орлова”.

Інформаційно-когнітивний критерій вказує на ступінь оволодіння майбутніми фахівцями з фізичної терапії, ерготерапії знаннями, основними поняттями у напрямку дослідження відновлення здоров'я спортсменів, різновидами спортивних травм і специфіки їх усунення у професійній діяльності фізичного терапевта, основами реабілітації в спорті, технічними засобами фізичної терапії, індиві-

дуальними особливостями спортсменів і технологіями відновлення особистості.

Рівень сформованості готовності майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії до роботи з відновлення здоров'я спортсменів за інформаційно-когнітивним критерієм визначали за допомогою розроблених тестових завдань із дисциплін “Основи фізичної реабілітації”, “Фізична реабілітація в спорті”, “Теорія здоров'я і здорового способу життя”, “Технічні засоби реабілітації”, “Вступ до спеціальності”, зміст яких охоплює матеріал лекційних, семінарських занять і самостійної роботи, у процесі їх навчання у вищому навчальному закладі.

Креативно-діяльнісний критерій характеризує рівень професійних умінь та навичок майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії та наявності креативності у професійній діяльності майбутнього фахівця з фізичної терапії, ерготерапії до роботи з відновлення здоров'я спортсменів; здатності до креативного розвитку і пошуку ефективних, креативно-діяльнісних засобів відновлення здоров'я спортсменів.

Отже, креативно-діяльнісний критерій дозволяє визначити ступінь володіння уміньми, навичками, що забезпечують використання засобів та технічних пристроїв до роботи з відновленні здоров'я спортсменів у професійній діяльності фахівців фізичної терапії, ерготерапії. Для визначення ступеня оволодіння уміньми, навичками нами було розроблено та застосовано “Картку оцінювання рівнів сформованості готовності майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії до роботи з відновлення здоров'я спортсменів за креативно-діяльнісним критерієм”. Для оцінювання сформованості креативних здібностей майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії застосовували “Опитувальник креативності Д. Л. Джонсона, адаптований Є. Є. Тунік” Даний критерій також дозволяє з'ясувати ступінь креативності, творче самовираження особистості спрямоване на ефективну професійну готовність фізичних терапевтів, ерготерапевтів до роботи з відновлення здоров'я спортсменів.

Особистісний критерій передбачає урахування сформованості принципності, етичності, емпатії, основних комунікативних орієн-

тацій та їх гармонійності в процесі спілкування майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії в процесі роботи з відновлення здоров'я спортсменів, їх здатності передбачати застосування тих чи інших засобів та методів роботи, бачення своєї місії в реабілітаційному процесі.

Сформованість особистісного критерію готовності майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії до роботи з відновлення здоров'я спортсменів, зокрема, принциповості та етичності визначали за допомогою "Опитувальної діагностики особистісного симптомокомплексу відповідальності" за І. О. Кочаряном. Для оцінювання рівня емпатії у майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії використовували "Діагностику рівня емпатії" за методикою І. М. Юсупова. Оцінювання рівнів сформованості основних комунікативних орієнтацій та їх гармонійності в процесі формального спілкування майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії до роботи з відновлення здоров'я спортсменів за особистісним критерієм застосовувалася методика "Діагностика мотиваційних орієнтацій в міжособистісних комунікаціях".

На основі зазначених критеріїв та охарактеризованих показників нами були визначені три рівні ефективності професійної готовності майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії до роботи з відновлення здоров'я спортсменів, які здобувають освіту в умовах вищого навчального закладу, а саме: високий, середній, низький.

Високий рівень сформованості готовності майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії до роботи з відновлення здоров'я спортсменів характеризується яскраво вираженою сукупністю мотивів, адекватних меті і завданням до роботи з відновлення здоров'я спортсменів; стійким позитивним ставленням до реабілітаційної роботи в спорті та професійній діяльності фізичного терапевта, ерготерапевта; високою пізнавальною зацікавленістю до досягнень у реабілітації в спорті; присутністю чіткого усвідомлення вибору майбутньої професійної діяльності; яскраво вираженим бажанням до професійної діяльності; потребою та наполегливістю в подоланні труднощів під час складання та застосування індивідуальних реабілітаційних програм з метою відновлення здоров'я спортсменів; чітко визначеною потребою

у постійному саморозвитку та самовдосконаленні щодо реабілітації в спорті; прагненням до відновлення здоров'я спортсменів у професійній діяльності; ґрунтовним володінням системними і міцними професійно орієнтованими знаннями щодо: надання першої домедичної допомоги травмованому спортсменові; основних понять та арсеналу засобів фізичної терапії до роботи з відновлення здоров'я спортсменів; інноваційних технологій відновлення здоров'я спортсменів; технічних засобів реабілітації; основ фізичної реабілітації в спорті; цінності та пріоритети розвитку фізичної терапії до роботи з відновлення здоров'я спортсменів; психологічного відновлення особистості, після отриманих травм; механізмів запобігання травматизму в спорті; нормативних документів, що регулюють інноваційну діяльність у фізичній терапії, ерготерапії; ґрунтовними і системними професійними вміннями і навичками у сфері фізичної терапії, ерготерапії щодо: застосування технічних засобів реабілітації та індивідуальних програм з відновлення здоров'я спортсменів; виконання обов'язків фізичного терапевта, ерготерапевта. Студенти активно шукають шляхи вирішення проблем у підборі ефективних технічних засобів реабілітації в спортивній діяльності. У них спостерігається: креативне мислення щодо: застосування засобів реабілітаційної діяльності; позитивне сприйняття нововведень у змінах в реабілітаційній діяльності; яскраво виражене усвідомлення власної ролі у процесі реабілітації в спорті, що зумовлено принциповою значущістю позиції самого фізичного терапевта, ерготерапевта у процесі фахової діяльності; чітко виражене усвідомлення ролі емпатії, принциповості, етичності, у діяльності фізичного терапевта, ерготерапевта; значний розвиток особистісних і професійно-значущих якостей; високе прагнення до самовдосконалення. Студенти підвищують рівень комунікативних орієнтацій для ефективного спілкування, у тому числі з питань відновлення здоров'я спортсменів.

Середній рівень сформованості готовності майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії характеризується: не чітко вираженою сукупністю мотивів, адекватних меті і завданням до роботи з відновлення здоров'я спортсменів; слабким позитивним ставленням до

реабілітаційної роботи в спорті та професійній діяльності фізичного терапевта, ерготерапевта; не чіткою пізнавальною зацікавленістю, ваганнями до позитивних досягнень у реабілітації в спорті; не значеним чітким усвідомленням вибору майбутньої професійної діяльності; нерегулярними виявами бажання і потреб до професійної діяльності; недостатньою наполегливістю в подоланні труднощів під час складання та ефективному застосуванні відновлювальних заходів, індивідуальних реабілітаційних програм з метою відновлення здоров'я спортсменів; характеризується не чіткою зазначеною потребою у постійному саморозвитку та самовдосконаленні: щодо реабілітації в спорті та прагнення до відновлення здоров'я спортсменів у професійній діяльності; епізодичними виявами системних і міцних професійно орієнтованих знань основних понять та арсеналу засобів фізичної терапії до роботи з відновлення здоров'я спортсменів; поверхневими знаннями застосування технічних засобів реабілітації, інноваційних технологій до роботи з відновлення здоров'я спортсменів та психологічного відновлення особистості, після отриманих травм; достатніми знаннями діючих нормативних документів, що регулюють інноваційну діяльність в фізичній терапії, ерготерапії. У студентів більшою мірою присутні уміння та навички з надання першої домедичної допомоги травмованому спортсменові; часткові професійні уміння і навички у сфері фізичної терапії, ерготерапії та здатності до роботи з відновлення здоров'я спортсменів. У них зазначені фрагментарні уміння застосовувати технічні засоби реабілітації та індивідуальні програми з відновлення здоров'я спортсменів. Студенти не достатньо активно здійснюють пошуки шляхів вирішення проблем у підборі ефективних технічних засобів реабілітації в спортивній діяльності; частково спостерігається креативне мислення в реабілітаційній діяльності та тривожне сприйняття нововведень і змін в реабілітаційній діяльності; достатньо виражені уміння і навички виконувати обов'язки фізичного терапевта, ерготерапевта. У них зазначено часткове усвідомлення власної ролі у процесі реабілітації в спорті, що зумовлено принциповою значущістю позиції самих фахівців з фізичної терапії, ерготерапії у процесі фахової діяльності; достатньо виражене усвідомлення ролі

емпатії, принциповості, етичності, у діяльності майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії; прагнення до розвитку особистісних і професійно-значущих якостей, до самовдосконалення; часткове підвищення рівня комунікативних орієнтацій та їх гармонійності в процесі спілкування, у тому числі, з питань відновлення здоров'я спортсменів.

Низький рівень сформованості готовності майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії характеризується не вираженою сукупністю мотивів, адекватних меті і завданням до роботи з відновлення здоров'я спортсменів; відсутністю позитивного ставлення до професійної діяльності в цілому та до роботи з відновлення здоров'я спортсменів зокрема; не вираженою пізнавальною зацікавленістю; відсутністю позитивних досягнень у реабілітації в спорті; не усвідомленням вибору майбутньої професійної діяльності; відсутністю бажання і потреби до професійної діяльності; відсутністю наполегливості в подоланні труднощів під час складання та ефективного застосування відновлювальних заходів, індивідуальних реабілітаційних програм з метою відновлення здоров'я спортсменів; відсутністю потреби у постійному саморозвиткові та самовдосконаленні у роботі спрямованій на відновлення здоров'я спортсменів; відсутністю системних і міцних професійно орієнтованих знань, основних понять та арсеналу засобів фізичної терапії до роботи з відновлення здоров'я спортсменів; відсутністю знань із застосування технічних засобів реабілітації, інноваційних технологій до роботи з відновлення здоров'я спортсменів та психологічного відновлення особистості, після отриманих травм; необізнаністю щодо: діючих нормативних документів, які регулюють інноваційну діяльність у фізичній терапії, ерготерапії; умінь та навичок з надання першої домедичної допомоги травмованому спортсменові; застосування технічних засобів реабілітації та складання індивідуальних програм з відновлення здоров'я спортсменів. Студенти є пасивними у здійсненні пошуку шляхів вирішення проблем у підборі ефективних технічних засобів реабілітації в спортивній діяльності. У них частково виражено креативне мислення в реабілітаційній діяльності та сприйняття нововведень і змін в реабілітаційній діяльності, також не

засвоєнні уміння і навичок виконувати обов'язки фізичного терапевта, ерготерапевта. Студенти не усвідомлюють власної ролі у процесі реабілітації в спорті, що зумовлено принциповою значущістю позиції самого фізичного терапевта, ерготерапевта у процесі фахової діяльності; не розуміють ролі емпатії, принциповості, етичності у діяльності фізичного терапевта, ерготерапевта та соціальної значущості. У них не виявлено прагнення до розвитку особистісних і професійно-значущих якостей, до самовдосконалення, не вважають за доцільне підвищувати рівень комунікативних орієнтацій та їх гармонійності в процесі спілкування, у тому числі, з питань відновлення здоров'я спортсменів.

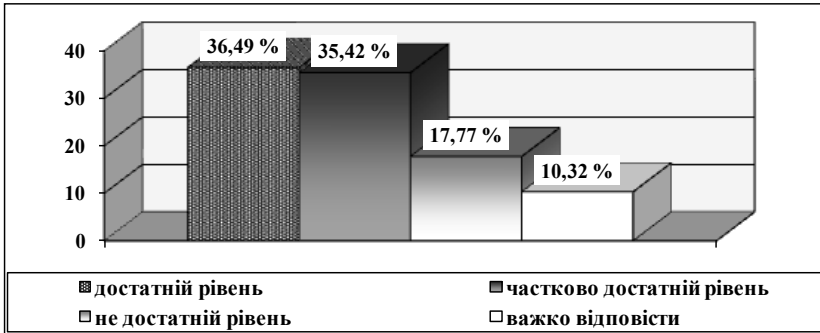
У проведеному нами констатуючому експерименті, з метою виявлення стану готовності майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до роботи з відновлення здоров'я спортсменів нами проведено анкетування серед 812 студентів 13 вищих навчальних закладів.

Опитування студентів про те, що спонукало їх здобувати освіту за спеціальністю "фізична терапія / фізична реабілітація" свідчить, що одним із головних мотивів у 46,38 % опитаних студентів є інтерес до даної професії; 18,32 % опитаних студентів після закінчення навчання за обраною спеціальністю впевнені у своєму майбутньому працевлаштуванні; 16,92 % респондентів упевненні, що обрана професія для них створить хороше матеріальне забезпечення для існування; 13,90 % опитаних студентів вирішили продовжувати сімейні традиції; лише 4,49 % опитаних студентів стверджують про те, що обрана ними спеціальність користується популярністю серед молоді, що можливо вказує на відносно низьку популяризацію цієї професії серед молодого населення нашої країни.

Також результати анкетування майбутніх фахівців з фізичної реабілітації, професійна діяльність яких пов'язана з відновленням здоров'я спортсменів вказують на те, що більшість опитаних студентів на достатньому або частково достатньому рівні поінформовані про причини захворювань спортсменів, що займаються різними видами спорту 36,99 % та 39,85 % опитаних відповідно; 15,11 % респондентів стверджують, що вони не достатньо поінформовані про дані причини; 8,05 % респондентам важко відповісти. Прослідковується тісний вза-

емозв'язок між знаннями про причини захворювань спортсменів, що займаються різними видами спорту та рівнем поінформованості про різновиди методик, методів, принципів і засобів відновлення здоров'я спортсменів після травм та різновидів захворювань.

Результати опитування майбутніх фахівців з фізичної реабілітації, професійна діяльність яких пов'язана з відновленням здоров'я спортсменів свідчать про те, що у 36,49 % та 35,42 % опитаних студентів відповідно достатній і частково достатній рівень теоретичних знань, необхідних для майбутньої професійної діяльності; 17,77 % респондентів вважають, що їх рівень теоретичних знань, необхідних для майбутньої професійної діяльності, спрямованої на відновлення здоров'я спортсменів, є недостатнім; 10,32 % опитаним студентам важко відповісти (рис. 1).

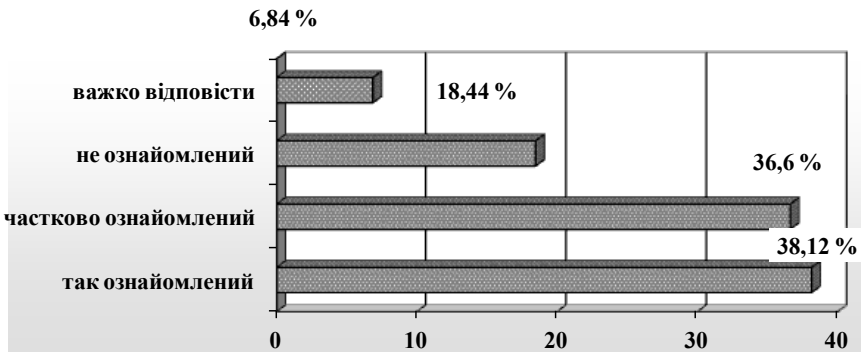

Рис. 1. Розподіл відповідей студентів щодо отриманого рівня теоретичних знань, необхідних для майбутньої професійної діяльності, спрямованої на відновлення здоров'я спортсменів, %

Результати опитування майбутніх фахівців з фізичної реабілітації, професійна діяльність яких буде спрямована на відновлення здоров'я спортсменів, свідчить, що достатньо велика їх кількість 37,98 % респондентів ознайомлені та 36,25 % опитаних студентів частково ознайомлені із системою заходів, які необхідно застосовувати зі спортсменами, з метою відновлення здоров'я після отриманої травми або після захворювання; не ознайомлені 16,64 % опитаних студентів; важко відповісти 9,13 % опитаним студентам.

Вивчаючи рівень знань, умінь та навичок у майбутній професійній діяльності, слід зазначити, що 31,85 % опитаних студентів на достатньому рівні володіють знаннями, уміннями та навичками для надання долікарської допомоги у випадку отримання спортсменом травми; 40,65 % респондентів вказують на те, що їх рівень володіння такого роду знаннями та навичками є частково достатнім; у 17,08 % респондентів цей рівень є не достатнім; важко відповісти 10,41 % опитаних студентів.

Результати опитування майбутніх фахівців з фізичної реабілітації, професійна діяльність яких буде спрямована на відновлення здоров'я спортсменів свідчать, що більше третини (38,12 % від усіх опитаних студентів) вказують на те, що вони на достатньому рівні ознайомлені з особливостями протікання процесів відновлення організму спортсмена після фізичних навантажень; 36,60 % респондентів стверджують про те, що вони частково ознайомлені з особливостями протікання процесів відновлення організму спортсмена після фізичних навантажень; достатньо велика кількість респондентів 18,44 % не ознайомлені з цим; важко відповісти 6,84 % опитаним студентам (рис. 2).

Рис. 2. Розподіл відповідей студентів щодо їх рівня ознайомлення з особливостями процесів відновлення організму спортсмена після фізичних навантажень, %

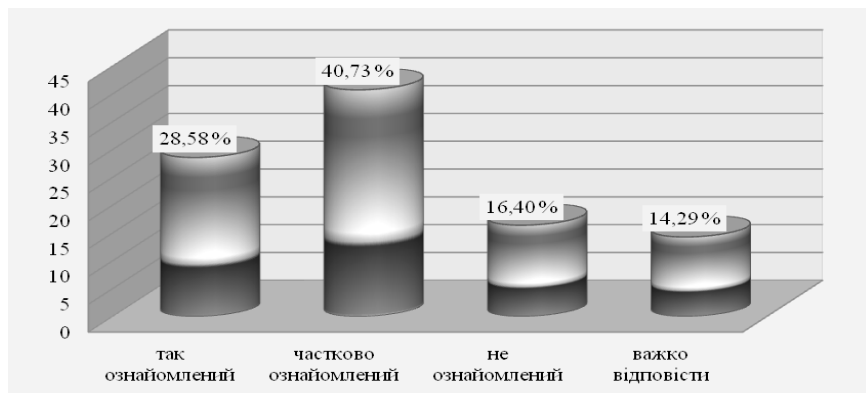
Своєчасне застосування необхідних відновлювальних засобів спортивної працездатності в практиці підготовки спортсменів доз-

воляє усунути можливість розвитку перенапруги, перетренованості спортсмена, запобігати травмам і захворюванням, скорочувати тривалість спортивної реабілітації, що у свою чергу дозволяє істотно підвищити якість навчально-тренувального процесу. Про необхідність отримання знань з теорії та методики застосування заходів відновлення в спорті, що спрямовані на зміцнення здоров'я спортсменів вказують результати опитування майбутніх фахівців з фізичної реабілітації, професійна діяльність яких буде спрямована на відновлення здоров'я спортсменів. Більшість опитаних студентів 45,82 % стверджують, що отримання знань з теорії та методики застосування заходів відновлення в спорті, що спрямовані на зміцнення здоров'я спортсменів є необхідним для їх майбутньої професійної діяльності; 30,09 % респондентів вказують на часткову необхідність оволодіння такого роду знаннями; 13,03 % опитаних студентів вважають, що ці знання не є необхідними для їх майбутньої професійної діяльності; важко відповісти 11,07 % опитаним студентам.

Результати опитування майбутніх фахівців з фізичної реабілітації, професійна діяльність яких буде спрямована на відновлення здоров'я спортсменів, свідчать, що 28,58 % опитаних студентів ознайомлені з методиками розробки індивідуальних програм щодо відновлення здоров'я спортсменів; 40,73 % респондентів частково ознайомлені з такими методиками; 16,40 % опитаних студентів не ознайомлені з методиками розробки індивідуальних програм щодо відновлення здоров'я спортсменів; важко відповісти 14,29 % опитаним студентам (рис. 3).

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, для визначення сформованості готовності майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії до роботи з відновлення здоров'я спортсменів нами було визначено критерії (мотиваційний, інформаційно-когнітивний, креативно-діяльнісний та особистісний), їх показники та рівні (високий, середній, низький). Визначивши критерії, показники та рівні, маємо можливість охарактеризувати методики визначення готовності майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії до роботи з відновлення здоров'я спортсменів і сучасний стан професійної підготовки

майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії до роботи з відновлення здоров'я спортсменів.

Рис. 3. Розподіл відповідей, опитаних студентів щодо того, чи ознайомлені вони з методиками розробки індивідуальних програм щодо відновлення здоров'я спортсменів, %

Список використаної літератури

1. Белікова Н. О. Підготовка майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до здоров'язбережувальної діяльності: теорія і методика : монографія / Н. О. Белікова. – К. – ТОВ “Козарі”, 2012. – 584с.
2. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; головний ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
3. Козак Л. В. Критерії готовності майбутніх викладачів дошкільної педагогіки і психології до інноваційної професійної діяльності / Л. В. Козак // Педагогічний процес: теорія і практика. – 2013. – Вип. 3. – С. 76–88
4. Кусайкіна Н. Д. Сучасний тлумачний словник української мови [Електронний ресурс] / Н. Д. Кусайкіна, Ю. С. Цибульник. – Режим доступу : <http://metodportal.net/node/1045>
5. Лянной Ю. О. Професійна підготовка майбутніх магістрів з фізичної реабілітації у вищих навчальних закладах: теоретико-методичний аспект : монографія / Ю. О. Лянной. – Суми : Вид-во Сум ДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. – 566 с.

6. Погонцева О. В Формування готовності майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до професійної діяльності в оздоровчих центрах : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. / О. В. Погонцева ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К., 2011. – 22 с.

7. Романишин М. Я. Професійна підготовка фахівців з фізичної реабілітації до роботи із спортсменами: автореф. дис... канд. пед. наук : 13.00.04 / М. Я. Романишин ; Житомир. держ. ун-т ім. І. Франка. – Житомир, 2009. – 20 с.

Рецензент – доктор педагогічних наук, професор Павлюк Є. О.

Базыльчук О. В. Критерии, показатели и уровни сформированности готовности будущих специалистов по физической терапии, эрготерапии к работе по оздоровлению спортсменов

Статья посвящена проблеме профессиональной готовности будущих специалистов по физической терапии, эрготерапии к работе по оздоровлению спортсменов. Проанализированы научные работы по данной проблематике. Проведен опрос студентов вузов с целью выявления состояния готовности будущих специалистов по физической реабилитации к работе по оздоровлению спортсменов. Определены критерии и показатели сформированности готовности будущих специалистов по физической терапии, эрготерапии к работе по восстановлению здоровья спортсменов, также обнаружены их уровень оценки.

Ключевые слова: критерии сложившейся готовности, показатели, уровни готовности, будущие специалисты по физической терапии, эрготерапии.

Bazyl'chuk O. Criteria, Indicators and Levels of Readiness of Future Specialists in Physical Therapy, Ergotherapy for Workon Restoring the Health of Athletes

The article is devoted to the problem of the professional readiness of future specialists in physical therapy, ergotherapy to work on restoring the health of athletes. Leading experts in their scientific papers emphasize that the correct choice of criteria is one of the most important requirements for

a pedagogical experiment, because the criteria help to determine the development of the property, the study of which is aimed at research.

In the process of research, we have identified four criteria for the emergence of future specialists in physical therapy, ergotherapy to work on the restoration of health of athletes and their indicators: motivational, information-cognitive, creative and activity, personal. On the basis of these criteria and the characteristics we described, we determined three levels of the effectiveness of the professional readiness of future specialists in physical therapy, ergotherapy to work to restore the health of athletes in higher education, namely high, medium, and low.

In our held experiment, in order to identify the state of readiness of future specialists in physical rehabilitation to work on the restoration of health of athletes, we conducted a questionnaire among 812 students of 13 higher educational institutions.

A survey of students about what encouraged them to acquire education in the specialty “physical therapy/physical rehabilitation” suggests that one of the main motives in 46.38 % of the students interviewed is an interest in the profession; 18.32 % of the polled students after graduating from the chosen specialty are confident in their future employment; 16.92 % of respondents are convinced that the chosen profession for them will provide good material security for existence; 13.90 % of the respondents decided to continue their family traditions; only 4.49 % of the polled students claim that their chosen specialty is popular among young people, which may indicate relatively low popularization of this profession among the young population of our country.

Also, the results of the questioning of future specialists in physical rehabilitation, whose professional activity is related to the restoration of health of athletes, indicates that the majority of the students interviewed are sufficiently or partially sufficiently informed about the causes of diseases of athletes engaged in various sports 36.99 % and 39.85 % of respondents respectively; 15,11 % of respondents say they are not sufficiently informed about these reasons; 8.05 % of respondents are hard to answer.

The results of the survey of future specialists in physical rehabilitation, whose professional activities will be aimed at restoring the health of athletes,

indicates that their number is sufficiently high and 37.98 % of respondents are acquainted and 36.25 % of the respondents are partially acquainted with the system of measures to be applied with athletes, in order to restore health after a trauma or after the disease; not familiar with 16.64 % of the students surveyed; it is difficult to answer 9.13 % of the students surveyed.

Keywords: *criteria of ready preparedness, indicators, readiness levels, future specialists in physical therapy, ergotherapy.*